

БЪЛГАРСКА
ФЕДЕРАЦИЯ ПО
СПЕЛЕОЛОГИЯ

Анализ на резултатите от проведено проучване по дейност 4 и съпоставка с резултатите от проведеното проучване по дейност 1 на проект BG05SFOP001-2.009-0045 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в сектор спелеология“, финансиран по Оперативна програма Добро управление 2014-2020 г., чрез Европейския социален фонд на Европейския съюз.

По дейност 1 от проекта бе направено он-лайн проучване до заинтересованите страни с цел идентифициране на причините за „замразяване“ на инициативите по приемане на закон за пещерите и настоящата информация на заинтересованите страни по въпросите, свързани със сектор спелеология, като например има ли управление и опазване на пещерите в България, кои са причините да няма приет закон за пещерите и защо не се разработва такъв, какво е отношението на институциите към гражданите и неправителствените организации в сектор спелеология и т.н. (Приложение 1 въпроси от проучването по дейност 1; линк <https://forms.gle/ngFxS8UMt6UqLUzk9>)

По дейност 4 от проекта он-лайн проучването беше насочено към идентифициране информираността и нагласите на заинтересованите страни за резултатите от проекта – дали считат, че е необходим закон за пещерите, в следствие на проведените дейности и работни срещи как биха отговорили на въпросите дали има управление и опазване на пещерите в България, какво е отношението на институциите към гражданите и неправителствените организации в сектор спелеология и др. (Приложение 2 въпроси от проучването по дейност 4; линк <https://forms.gle/cWxCeQwMYz3owxi29>)

На първо място от анализа трябва да се посочи типа на заинтересованите страни, попълнили проучванията. Анкетата, проведена се в началото на проекта е попълнена от 75 участника, като от тях 17% са държавна/общинска администрация, 25% неправителствени организации и по почти по 27% са се определи съответно бизнес и граждански сектор, научната общност е едва 1%. При проучването, проведено в края на проекта има постъпили 44 отговора, като от тях повече от 45% са от бизнеса, граждански сектор остава без промяна, научната общност се вдига с 1%, спад до 20% за неправителствения сектор, спад и за администрацията – 14%. Анализът на тази част от анкетите показва, че интересът на бизнеса и гражданския сектор е доста голям, също както на администрацията и НПО, докато научния сектор не проявява значителен интерес към сектора.

По отношение на въпроса дали пещерите трябва да бъдат защитени се забелязва увеличение в положителните отговори, които във втората анкета достигат до почти 98% от анкетираните. Също така прави впечатление, че на въпроса дали анкетираните са запознати в кои нормативни актове е регламентирано управлението и/или опазването на пещерите в България, има осезаема разлика в положителна насока. При почти 75% отговор „няма такива“ в първата анкета, в последната вече те са малко над 20%, като се посочват и конкретни нормативни документи. Това може да се дължи на резултатите от дейностите по проекта и проведените работни срещи, чрез които обществеността се е информирала в по-голяма степен за значението на пещерите, тяхното опазване и управление.

БЪЛГАРСКА
ФЕДЕРАЦИЯ ПО
СПЕЛЕОЛОГИЯ

Резултатите от анкетата в края на проекта показват, че все още няма обединение на общността по отношение на възможността за концесиониране на пещерите. Но и че по-голяма част от обществеността е на мнение, че пещерите трябва да бъдат защитени чрез наличието на работещ Закон за опазване на пещерите и карста, който ще подобри тяхното управление и опазване. Също така анкетираните са обединени, че пещерите трябва да се дефинират като публична-държавна собственост.

По отношение на това кой би следвало да е отговорен за управлението на пещерите, прави впечатление, че % на отговорилите, че това трябва да се извършва от държавата, в лицето на администрациите е само 16 или общините – 9%. Докато голяма част залагат на Българска федерация по спелеология и пещерните клубове в страната (57%), както и нарочно създаден Комитет, включващ представители на всички заинтересовани страни (32%).

Няма промяна в желанието на анкетираните по отношение неправителствения сектор и пещерната общност да имат пряко отношение към опазване на пещерите (65% в първото проучване към 69% във второто). Както и по отношение да бъдат информирани и включени в бъдещи проекти за подготовка на Закон за пещерите и/или изменение на съществуващите нормативни актове към регламентиране управлението/опазването на пещерите в България (89% в първото проучване към 82% във второто).

Вероятно след получената информация по проекта, участниците в допитването се насочват към създаването на специален фонд/структура/комитет за опазване на пещерите и карста (73%). Не малко са и считащите, че популяризирането на пещерите и карста сред обществото, тяхното значение и тяхното биоразнообразие е фактор в опазването им (69% в първото проучване към 75% във второто). Като 70% отговарят, че създадения по проекта Механизъм за обществен мониторинг и контрол (и социалните мрежи) ще бъдат полезни в опазването на пещерите.

Очакванията на обществеността са неправителствения сектор да се включи в законодателните инициативи в сектор спелеология в бъдеще чрез участието му в работни групи за изготвяне на Закон за опазване на пещерите (73%), но не малко са и предложенията чрез представители на браншови организации и местни депутати.

Заклучение: Видно от проведените анкети, осъществяването на проекта доведе до по-голяма информираност на заинтересованите страни за проблемите, свързани в сектор спелеология и действащото законодателство, по-голяма ангажираност и интерес за разрешаване на тези проблеми.

Веселин Пауновски

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

АНКЕТА

към проект

BG05SFOP001-2.009-0045 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в сектор спелеология“

Към кой сектор бихте се определили?

- Държавна / общинска администрация
- Неправителствена организация
- Бизнес
- Граждански
- Друго

1. В кои нормативни актове е регламентирано управлението и/или опазването на пещерите в България?

- a. Няма такива
 - b. Да, в
-

2. Кои са причините за липса на приет Закон за пещерите?

- a. Липса на необходимост
 - b. Липса на институционална воля
 - c. Липса на единно мнение на пещерната общност
 - d. Друго, Моля опишете
-

3. Кои са причините за „замразяване“ на инициативите по разработване на закон за пещерите?

- a. Липса на необходимост
 - b. Липса на институционална воля
 - c. Липса на единно мнение на пещерната общност
 - d. Друго, Моля опишете
-

4. Смятате ли, че пещерите трябва да бъдат защитени?

- a. Да

- b. Не
 - c. Не мога да преценя
 - d. Друго, Моля опишете
-

5. Считате ли, че приемането на нормативна уредба в областта на пещерното дело и спелеологията (Закон и/или изменение в съществуващото законодателство) ще подобри управлението/опазването на пещерите в България?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Не мога да преценя
 - d. Друго, Моля опишете
-

6. Трябва ли НПО секторът да има пряко отношение към опазване на пещерите?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Ограничено отношение
 - d. Не мога да преценя
 - e. Друго, Моля опишете
-

7. Считате ли, че популяризирането на пещерите, като природно богатство сред обществото и тяхното биоразнообразие е фактор в опазването им?

- a. Да
 - b. Не
 - c. По-скоро влияе отрицателно
 - d. Не мога да преценя
 - e. Друго, Моля опишете
-

8. Предоставят ли институциите (държавни, общински) достатъчно публична информация и данни за стопанисването и опазването на пещерите?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Не мога да преценя
 - d. Друго, Моля опишете
-

БЪЛГАРСКА
ФЕДЕРАЦИЯ ПО
СПЕЛЕОЛОГИЯ

9. Допитват ли се институциите до НПО сектора при отдаване на пещерите за стопанисване и провеждане на туристически събития?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Друго, Моля опишете
-

10. Необходимо ли е провеждане на мониторинг на пещерите в България?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Не мога да преценя
 - d. Друго, Моля опишете
-

11. Считате ли, че НПО секторът и пещерната общност трябва да бъдат широко информирани и включени в бъдещи проекти за подготовка на Закон за пещерите и/или изменение на съществуващите нормативни актове към регламентиране управлението/опазването на пещерите в България?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Не мога да преценя
 - d. Друго, Моля опишете
-

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

АНКЕТА 2

към проект

BG05SFOP001-2.009-0045 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в сектор спелеология“

Към кой сектор бихте се определили?

- Държавна / общинска администрация
- Неправителствена организация
- Бизнес
- Граждански
- Друго

1. Смятате ли, че пещерите трябва да бъдат защитени?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Не мога да преценя
 - d. Друго, Моля опишете
-

2. В момента защитени ли са пещерите в България?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Само част от тях
 - d. По-голямата част са защитени
 - e. Друго, Моля опишете
-

3. В кои нормативни актове е регламентирано управлението и/или опазването на пещерите в Република България?

- a. Няма такива
- b. Закон за биологичното разнообразие
- c. Закон за защитените територии
- d. Закон за водите
- e. Закон за устройство на територията
- f. Закон за опазване на околната среда

g. Друго, Моля опишете

.....

4. Ако приемането на закон за пещерите доведе до възможност за включването на пещери в икономически дейности и концесиониране, бихте ли го подкрепили?

- a. Да, бих го подкрепил
 - b. Не бих подкрепил концесиониране на пещери
 - c. Бих подкрепил само строго регламентирани условия за концесиониране
 - d. Не бих подкрепил закона, както и възможности за концесии и икономически дейности
 - e. Друго, Моля опишете
-

5. Ако мислите, че пещерите в България трябва да бъдат защитени, какво според Вас е най-добре да се направи като следваща стъпка?

- a. Закон за опазване на пещерите
 - b. Закон за пещерите
 - c. Закон за опазване на пещерите и карста
 - d. Промени в съществуващото законодателство
 - e. Наредби към съществуващо законодателство
 - f. Друго, Моля опишете
-

6. Считате ли, че приемането на нормативна уредба в областта на пещерното дело и спелеологията (Закон и/или изменение в съществуващото законодателство) ще подобри управлението/опазването на пещерите в България?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Не мога да преценя
 - d. Друго, Моля опишете
-

7. Как, според Вас, трябва да се дефинира собствеността на пещерите?

- a. Публична държавна собственост
- b. Частна държавна собственост
- c. Общинска собственост
- d. Частна собственост
- e. Не мога да преценя

8. Кой би трябвало да е отговорен за управлението на пещерите в България?

- a. Държавната администрация

БЪЛГАРСКА
ФЕДЕРАЦИЯ ПО
СПЕЛЕОЛОГИЯ

- b. Българска федерация по спелеология и пещерните клубове
 - c. Общините
 - d. Туристическите дружества
 - e. Нарочно създаден Комитет, включващ всички заинтересовани страни
 - f. Друго, Моля опишете
-

9. Трябва ли НПО секторът да има пряко отношение към опазване на пещерите?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Ограничено отношение
 - d. Не мога да преценя
 - e. Друго, Моля опишете
-

10. Считате ли, че НПО секторът и пещерната общност трябва да бъдат широко информирани и включени в бъдещи проекти за подготовка на Закон за пещерите и/или изменение на съществуващите нормативни актове към регламентиране управлението/опазването на пещерите в България?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Не мога да преценя
 - d. Друго, Моля опишете
-

11. Трябва ли да има специален фонд/структура/комитет за опазване на пещерите и карста?

- a. Да
 - b. Не
 - c. Не мога да преценя
 - d. Друго, Моля опишете
-

12. Считате ли, че популяризирането на пещерите и карста сред обществото, тяхното значение и тяхното биоразнообразие е фактор в опазването им?

- a. Да
 - b. Не
 - c. По-скоро влияе отрицателно
 - d. Друго, Моля опишете
-

БЪЛГАРСКА
ФЕДЕРАЦИЯ ПО
СПЕЛЕОЛОГИЯ

13. Ако считате, че популяризирането е полезно, каква форма е най-удачна?

- a. Образование
 - b. Медии
 - c. Реклама
 - d. Всички заедно
 - e. Друго, Моля опишете
-

14. Смятате ли, че социалните мрежи, включително и разработения по проекта механизъм за обмен на информация (<https://forum.speleo-bg.org/>) могат да бъдат полезни в опазването на пещерите?

- a. Да
 - b. Не
 - c. По-скоро пречат
 - d. Не мога да преценя
 - e. Друго, Моля опишете
-

15. Как очаквате НПО сектора да се включи в законодателните инициативи в сектор спелеология в бъдеще?

- a. Чрез участието в работни групи за изготвяне на Закон за опазване на пещерите
 - b. Чрез представителство на браншови организации в работни групи за изготвяне на Закон за опазване на пещерите
 - c. Чрез представителство на местни депутати от райони на страната, в които има пещерни клубове, в парламентарни комисии
 - d. Друга форма на лобизъм
 - e. Друго, Моля опишете
-